

Etnografik Metin Yazımında Biyografilerin Çalışılması:

Etnografik alan çalışmalarında kaynak kişilerin yaşam öykülerinin alınması, yöntemin önemli parçalarından biridir. Bu nedenle Etnografik Metin Yazımı dersinde öğrencilerin yaşam öyküsü çıkarmaları ve bunları araştırma sorunu ile ilişkilendirmeleri beklenmektedir. Öğrencilerin etnografik görüşme yardımıyla elde ettikleri biyografi örnekleri derste birlikte değerlendirilmektedir.

Örnek Biyografi Metni 5:

Bize hayatınızla ilgili genel bilgiler verebilir misiniz?

27 Ocak 1971'de Ankara'nın Çubuk ilçesinde doğdum. İlkokul,ortaokul ve liseyi Çubuk'ta okudum. 1993 yılında İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Türk Dili Ve Edebiyatı bölümünden mezun oldum. 1994 yılı Şubat ayında Konya'nın Hadim İlçesinde Türkçe öğretmeni olarak göreve başladım. Aynı yıl askerlik hizmetimi tamamladım. 1995 yılı Ağustos ayında evlendim. 1996 yılında Çankırı İli Şabanözü ilçesine Türkçe öğretmeni olarak atandım. Aynı yıl kızım dünyaya geldi. Sonra 1999 yılında dünyaya gelen oğlum 10 gün sonra vefat etti, ertesi yıl 2.kızım doğdu. 2004 yılında da Şabanözü lisesine geçtim. 2005 yılında MEB'in açtığı Müfettişlik sınavını kazanarak bakanlık müfettişi olarak atandım. Halen Maarif Müfettişi olarak göreve devam etmekteyim.

Bize ailenizden, nasıl bir ailenin çocuğu olduğunuzdan, çocukluğunuzun geçtiği mahalleden,çocukken oynadığınız oyunlardan bahseder misiniz?

Babam işçi emeklisi, annem ev hanımıydı. 4 çocuklu bir ailenin 2.çocuğuyum. 1 abim, 1 erkek, 1 de kız kardeşim var. İlkokul öncesi hayatım Altındağ İlçesi Hasköy semtinde geçti. Bahçeli gecekondumuzda otururken okul ve sınıf arkadaşlarımla bahçede çeşitli oyunlar oynardık. Bisiklet sürer,saklambaç oynardık. Çocukluğum 12 Eylül öncesi döneme denk geldiği için rahat hareket edemez, akşamları dışarı çıkamaz hatta evimizde ışık yakmadan karanlıkta otururduk. O dönem çok zor bir dönemdi. Sağ-sol çatışmaları çok yoğun yaşandığı için bir tarafı tutmak mecburiyetinde idik. Ortada kalmak da mahalle sakinleri için sıkıntı veriyordu. Tabi ben ve arkadaşlarım olanların nedenini pek iyi anlayamıyorduk.

Evler de pek şimdiki gibi değildi. Mesela bizim yaşadığımız gecekondunun tuvaleti evin dışında bulunuyordu. O dönem akşamları dışarıda olmak çok sakıncalıydı. Evden dışarı çıkamaz ödevlerimizi karanlıkta yapmak zorunda kalırdık. Dışarıdan silah sesleri geldiği olurdu. Çocukken bir akşam çok sıkışmışım ve acil tuvalete çıkmam gerekmişti. Ama tuvaletimiz evin dışındaydı. Evden çıkıp tuvalete girmişim. O sıra peşisıra silahların patlamasıyla çok korktuğumu ve silah seslerinin kesilinceye kadar oradan çıkamadığımı hatırlıyorum. Hatta bir gün öğle vakti bahçede arkadaşlarımla oynarken silah seslerinden korkup kaçıştığımızı da çok iyi hatırlıyorum. Babam işçi olduğundan akşamları eve geç geldiğinden dışarda başına bir iş gelmesinden de endişe ederdik. O sıra yaşadığımız mahalleye göre Çubuk ilçesinin daha sakin olduğunu duyduğumuzdan ailece Çubuk'a taşınmıştık. Gerçekten de Çubuk'ta yaşadığım dönemde sağ-sol çatışmalarına hiç şahit olmadım.

Okul dışında mahalledeki arkadaşlarla top yuvarlar misket oynardık. O zamanlar çocuklar küçüklükten harçlıklarını çıkarmak için çalışırlardı. Ben de bazen harçlığımı çıkarmak için simit, galeta, ayran sattığımı hatırlıyorum. O paralarla da gidip mahalle bakkallarından alışveriş yapardık. Benim çocukluğumda leblebi tozu çok satılırdı. Çocukların en sevdiği şeylerden biriydi. Bazen mahalle bakkalından leblebi tozu ve gazoz alırdık ve mahalle kenarında oturur keyifli sohbetler ederek yerdik. O zamanlar çocukların en çok tükettiği şeydi leblebi tozu ve gazoz ikilisi. Bakkallarda bisküviler, çikolatalar, açık peynirler, yoğurtlar, yağlar, şekerler, elma şekerleri satılırdı. En az leblebi tozu kadar da bisküvi arası lokum sever ve yerdik. Eskiden insanlar küçüklükten çalışmaya başlardı. Aileler çocuklarını küçüklükten kendi paralarını kazanmaları için iş bulurlardı. Hatta çoğu zaman üniversite okutulmazdı. Benim zamanımda çok az üniversite okuyan öğrenci vardı. Hatta bazen lise bile okutulmaz direk işe sokulurlardı. Biz de küçükken bazen harçlığımızı çıkarmak için gazetelerden kese kağıdı yapardık. Yaptığımız kese kağıtlarını mahalle bakkalına verirdik. Karşılığında da bakkal sahibi bize bisküvi arası lokum yapar verirdi. Kendi emeğinle sevdiğin şeyleri elde edebilme duygusunu da küçüklükten öğrenmişim.

Öğrenim hayatınız nasıl geçti?

İlk ve ortaokul döneminde çok başarılı bir öğrenci olmamakla birlikte sınıfta kalmadan liseye kadar geldim. Lise yıllarımda başarı seviyem birden arttı ders çalışmaya ve kitap okumaya başlamışım. Hatta ilk ve ortaokulda ders çalışmadığım için bana tepki gösteren babam çok çalıştığımın şikayet etmeye başlamıştı. O dönem Çubuk'ta toplam 3 ilkokul, 2 ortaokul ve 2 lise

vardı. Öğrenci sayısı da az olduğundan sınıf mevcudlarımız da düşüktü. Bugün nüfus artışına paralel olarak okul ve öğrenci sayısının çok arttığını görmekteyim. Babam beni ortaokuldan mezun olunca Çubuk'taki 2 liseden biri olan Çubuk lisesine kaydımı yaptırdı. O zamanlar liseye giriş için sınav yapılmıyordu. İsteyen istediği liseye kaydını yaptırabiliyordu. Ben mahalledeki arkadaşım imam hatip lisesine kaydını yaptırdığından oraya gitmek istemiştim. Ama babam normal liseye kaydımı yaptırdı. Matematik dersinde sınıf birincisiydim. Öğretmenim "yarın baban gelip beni görsün" dediğinde babamın şaşırıldığını "niçin beni çağırıyor" dediğini hatta şımarıklık yaptığımı zannettiğini hatırlıyorum. Ertesi gün okula gelip hocamla konuştuğunda benden memnun olduğunu için çağırıldığını öğrenmiş olmuştum.

Lise hayatımda başarılı olduğum kadar sınıfın başarısı pek de istenilen seviyede değildi. Liseyi bitirdikten sonra üniversiteye yerleşen 2 yıllık bir bölüm kazanan arkadaşım dışında lisans programına yerleşen sadece bendim. Hatta okulumuzun müdür yardımcısının 4 yıllık fakülteye yerleştiğini duyunca telefonla evimizi arayıp bana "kendi çocuğum kazansa ancak bu kadar sevinirdim" dediğini hiç unutmuyorum. Lise hayatımla ilgili şunu da söylemek isterim o dönem liseler 3 yıllıktı. Lise son sınıfta iken zatürreye yakalanmışım ve yaklaşık 1 ay okula gidememişim.

Üniversite hayatında neler yaşadınız? Bölüm veya meslek seçme sürecin nasıl oldu?

Üniversite sınavına gireceğim yıl sadece Kızılay'da bulunan üniversite sınavına hazırlık kursuna yazıldığım halde bana birşey katmadığı düşüncesiyle kursu bırakmışım. Ve kendi çabamla üniversite sınavını kazanmışım. Babam işçi emeklisi olduğundan bana "üniversiteye gideceksen Ankara'da okumalısın il dışında ben seni okutamam" dediği halde benim il dışından hazdığım tek tercihe yerleşmişim. O dönem üniversite terciheri sınavdan önce yapılıp YÖK'e bildiriliyordu. Yaptığım 18 tercihten il dışında yazdığım tek tercihim olan İstanbul Üniversitesine yerleşmem benim için çok hayırlı olmuştu. Ama tabiki ben bunu sonradan öğrenmişim. İl dışında öğrenim gören ailemin tek çocuğu olarak babam "hani bütün tercihlerini Ankara'dan yapacaktın?" sorusuna ben de "17 tercihim Ankara'dan yapmışım sadece biri İstanbul'du" diye cevap verdim. O da "hayırlısı olsun" diyerek evden ayrıldı. Sonra ben kayıt için evrakları hazırladım. Kayıt için İstanbul'a gidip kaydımı yaptırdım. Bu arada kalabileceğim yurt ayarladım ve üniversiteye yakın bir yurttaki kalarak eğitimimi tamamladım. O yıllar İstanbul'un nüfusu 6 7 milyon civarında idi.

Üniversite sınavına girmeden önce tercih yaparken tercihlerimde ilk sırada hukuk fakültesini yazmıştım. Ve bu bölüme girmeyi çok istiyordum. 3 tarih bölümü dışında 1 tane edebiyat bölümü tercih etmiştim. Edebiyat bölümünü tercihler arasında öylesine yazmıştım. Buna rağmen sınavdan sonra yerleştirmelerde bu bölümü kazandığımı öğrendiğimde çok şaşırılmıştım. Üniversiteye başladığımda da bu şaşkınlığım korkuya dönüşmüştü. Ancak haftalar geçtikçe bölüme, şehre, fakülteye, arkadaşlarıma alışmıştım. Hocalarımla çok kaliteli ve işini bilen insanlar olması beni çok rahatlatmıştı. Hele Muharrem Ergin gibi, daha sonra müsteşarımız olacak Necat Birinci gibi hocalardan ders aldığım için kendimi çok şanslı hissediyordum. Bölümümüz çok zor olmasına rağmen lisans 4 yılda bitiren nadir öğrencilerden biriydim. Çünkü hocalarımla çok seviyor ve derslerini kaçırmıyordum. Derslere düzenli devam etmeyen bazı arkadaşlarımla 6 bazılarının 7 yılda mezun olduğunu biliyorum. Mezun olduğumda da içim burkuk bir şekilde üniversiteden ayrılmıştım.

Üniversitede öğrenciyken kendi harçlığımızı kendimiz çıkarırdık. Ben de kendi harçlığımı çıkarmak için bir gazetede çalışıyordum. Sabah okuldan önce yurttan çıkar gazete merkez binasına gider gazeteye abone olan abonelerin gazetelerini ve adreslerini alır İstanbul Eminönü'nde abonelerin evlerine gazetelerini teslim ederdim. Gazeteden maaşımı aylık alıyordum. İşlerimi hallettikten sonra da ders saatlerimde derse girerdim. Kazandığım parayla da yurt ücretimi, yemek ücretimi ödüyordum. Aynı zamanda da ders kitaplarımı sahaflardan, beyaz saray diye bir kitapçı mağazası gibi yerlerden temin ediyordum.

Bölüm mezunları olarak formasyon aldığımızdan birçok bölüm arkadaşım öğretmen olmak istiyorlardı. Ben ise öğretmen olmak istemiyordum. Babamın teşviki ile öğretmenlik için MEB'e başvuru yaptım. Öğretmen olarak atandıktan sonra da çok kutsal bir mesleğe sahip olduğumu farkettim. Mesleğimin 10.yılında da müfettiş olmayı çok istediğimden sınavların açılmasını beklemeye başladım. 2005 yılının Şubat ayında sınav açıldığını öğrendim. Şartlarımla uygun olduğunu görünce hemen sınava çalışmaya başladım. Ve Mayıs ayında yapılan sınavda başarılı oldum ve MEB'e müfettiş olarak atandım. Yaklaşık 14 yıldır da müfettiş olarak görev yapıyorum. Görev icabı ülkemizin birçok şehrine gittim.

Evliliğe geçiş süreciniz nasıl oldu ve nasıl bir dğününüz oldu?

Ben evliliğe pek sıcak bakan birisi değildim. Eşim ve kız kardeşim aynı lisede okuyorlardı ve kız kardeşim eşimi çok sevdiğini beraber iyi vakit geçirebileceğimizi düşündüğünü ve eşimle tanışmamı istediğini söyledi. Ben o zamanlar 15 Şubat 1994 yılında Konya’da öğretmenlik görevimi yapıyordum ve bir an öce askere gitmek, askerlik görevimi yerine getirmek istiyordum. Gidip askerlik şubesine başvuru yaptım ve 1 Nisanda kısa dönem askerlik için –o zamanlarda kısa dönem askerlik 9 aydı- Amasya’ya gönderildim. Mesleğime başladıktan bir buçuk ay sonra askerliğim çıktı. Askerliğimi çavuş olarak yapıyordum ve askerliğim çok rahat geçmişti. Zorluk çekmeden askerliğimi tamamladım. Amasya’da 1 ay askerlik yaptıktan sonra kalan 8 aylık görevimi tamamlamak üzere İstanbul’a gönderildim ve askerliğimi İstanbul’da Aralık ayının sonlarına doğru tamamladım. Askerliğimi tamamladıktan sonra Konya’ya görevime geri dönmüştüm. Sonrasında kız kardeşimin ısrarıyla eşimle tanışmak için eşimin ailesiyle beraber yaşadığı evi ziyarete gittik. O zamanlar evlenmek isteyen erkek evlenmek istediği kızın evine ailesiyle beraber gider ve ailelerle beraber tanışma olurdu. Biz de ailecek eşimin ailesini ziyarete gitmiştik ve eşimle tanışmıştım. Hatta biz eşim ve ailesiyle tanışmak için gittiğimizde başka ailelerin de eşim ve ailesiyle tanışmak için onları ziyarete geldiğini görmüştüm.

Eşimle tanıştık ve evlenmeye karar vermiştik. Kararımızı verdikten sonra hemen isteme,söz,nişan merasimleri gerçekleştirildi. Kız evinde aile arasında yapılırdı istemeler. Bu merasimler gerçekleşikten sonra düğünden bir hafta önce çeyiz alımı yapıldı. Yani gelinin çeyizi evinden alınır yeni evine getirilip yerleştirilirdi. Düğünden 1 gün önce kına gecesi yapılırdı. Kına gecelerinde kadın davetliler, gelin ve ailesi kız evinin içinde, erkek davetliler de dışarıda, evin önünde erkek erkeğe kına gecesi yaparlardı.. Gelin ve damada ayrı ayrı kınalar yakılır, şarkılar,türküler söylenir ve davetlilerle beraber eğlenilirdi. Düğün şarkıları kasetlere yüklenir ve düğün günü o müzikler çalardı. Aynı zamanda gelin ve damadın ailesiyle beraber geçirdiği son geceydi. Kınadan sonraki gün düğün yapılırdı. Bizim dğünümüz 1995 yılında Ağustos ayında olmuştu. Gelin ve damat sabah erkenden hazırlanır, sonra damat ve ailesi kızın evinin önüne giderek kızın evden alır ve beraber fotoğraf çekimi yapılırdı. Bizim dğünümüz Çubuk’da bir düğün salonunda aile ortamında yapılmıştı. Ve böylece dünya evine girmiş oldum.

Küçüklüğünüzde bayramlar nasıl geçerdi?

Ben çocukken bayramlar çok güzel geçerdi. Bayram gelmeden önce bayram günü giymemiz için yeni kıyafetler alınırđı. Şimdiki gibi öyle rahat rahat kıyafet de alınamazdı. O yüzden bayramlar gelsin diye sabırsızlıkla beklerdik. Yeni kıyafetler alınınca bayram gününden bir gün önce gece yatmadan önce yanbaşıma koyardık kıyafetleri. Bazen heyecandan uyuyamazdık bile. Sabah olsun da kıyafetlerimizi giyelim isterdik.

Bayram sabahı herkes erkenden kalkar kahvaltı yapılır ve hemen akraba ziyaretleri başlardı. Aileler ziyaretteyken çocuklar olarak biz de etraftaki evlerin teker teker zillerini çalar bayramlarını kutlardık. Onlar da bize bayram şekeri verirlerdi. Akraba ziyaretlerinde büyüklerin elleri öpülür, bayramları kutlanırdı ve onlardan da harçlık alınırđı. Hatta çocuklar arasında kim daha çok para veriyorsa ilk önce gidilir onun eli öpülür ve gün sonunda kimin daha fazla şekeri ve parası olmuş yarıştırlırdı.

Bayram ziyaretlerinde evler tıklım tıklım olurdu. Bütün akrabalar bir araya gelirdi ve ev sahibinin ikram ettikleri eşliğinde sohbetler edilirdi. Genelde baklava, yaprak sarması, hoşaf bazen sütlaç bazen et gittiğimiz eve göre değişen, geleneksel ev yemekleri ikram edilirdi.